

BILAG 1. Høje Dong - Hvidbog over indkomne hørings svar fra 1. offentlighedsfase 1. maj-17. maj 2024 og fra supplerende høringer

Nærværende notat omhandler hørings svar for projektet Høje Dong indkommet som led i de offentlige idéhøringer foretaget i perioden 1.-17.maj 2024 og de forudgående høringer i perioderne 6. juli-16. august 2023 og 22. marts -3. maj 2023. I skemaet herunder oplystes indkomne hørings svar (akt-id, nr. på hørings svar og afsender), og der gives et resumé af disse. I skemaets højre side oplystes Bygherre/FJORDLANDS og Miljøstyrelsen MST nu Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) bemærkninger til hørings svarene.

Høje Dong Opsamling på hørings svar fra 1. offentlighedsfase – Idéhøring 1. - 17. maj 2024

Svar Nr.	Akt-id	Afsender/Navn	Resume af hørings svar	Bemærkninger fra bygherre	Bemærkninger fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
1	(G1) (G2)	Svendborg Kommune, vand og affald (06.05.2024) (27.03.2023)	Oplysning om, at Svendborg Kommune har en drikkevandsledning vest for Pavegyden over mark i øst-vestgående retning. Den ønskes respekteret og fremgår af kortbilag til hørings svar.	Ledningen respekteres på den måde, at der ikke opstilles solceller på arealet. I forbindelse med anlæg ønskes ledningen påvist i marken. Emnerne er kommenteret som hørings svar (G2) side 11 (FJORDLANDS hvidbog).	Styrelsen kan konstatere, at placering af drikkevandsledning og friholdelse af areal til sikring af rent drikkevand efterleveres af bygherre i projektets planlægning og placering. Emnet vil derfor ikke indgå i miljøkonsekventrapporten.
2	(V1) (V2)	Borger Høje Dong 14 (22.07.2023) (08.05.2024)	Bekymring ift. placering/størrelse af vindmøller, fokus på støj og stroboskop-virkning fra vindmøller ift. beboelse (i en afstand på ca. 1,3-1,8 km). Bemærkning til Svendborg Kommunes fravalgte alternativer ift. havvind frem for landvind, alternativ placering af det konkrete VE-projekt og dermed fravalg af VE anlæg inden for skovbyggelinjen. Bemærkning om, at projektet forarmer naturen så meget at det samfundsøkonomisk ikke kan være positivt for Sydfyn at gennemføre. Negativ effekt på livskvalitet og ejendomsværdi. Ideforslag til andre energigivende tiltag i Svendborg Kommune.	Emnerne indgår i projektet og bliver beskrevet under påvirkning af naboer, herunder beregninger af støj, skyggekast mv. for boliger inden for én km af anlægget. Emnerne er konkret kommenteret i FJORDLANDS hvidbog som hørings svar V, side 37 og 38. Emnerne beskrives i miljøvurderingen under emner som klima samt påvirkning af naboer. Nogle af problemstillingerne håndteres politisk på et højere niveau end dette projekt alene. Emnerne er konkret kommenteret i FJORDLANDS hvidbog som hørings svar (V1) side 46 og (V2) side 46 og 47.	Forslag om placering af vindmøller på havet er ikke et relevant alternativ, da havmøller hører under statslig planlægning. o-alternativet hvor VE-anlægget ikke etableres vil betyde, at der ikke sker påvirkning af området ved Høje Dong og er grundlaget, hvorpå væsentligheden af projektets indvirkninger på miljøet vurderes. Styrelsen henviser de øvrige indkomne bemærkninger, herunder forslag til andre energigivende tiltag til Svendborg Kommune som planmyndighed, hvorfor de alternative emner ikke vil indgå i miljøkonsekvensrapporten. I miljøkonsekvensrapporten vil projektets kumulative påvirkning blive vurderet, herunder støj, stroboskopvirkning, skygge og lyspåvirkning både i anlægs- og driftsfasen. Desuden vil indgå vurdering af VE- anlæggets

Svar Nr.	Akt-id	Afsender/Navn	Resume af høringsvar	Bemærkninger fra bygherre	Bemærkninger fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
		(fortsat) Borger Høje Dong 14			påvirkning på omgivelserne ift. beboelse og anlæggets placering delvis inden for skovbyggelinjen med henvisning til afgrænsningsudtalelsens (Tabel 2) kumulation og (Tabel 3) befolkningens og menneskers sundhed.
3	(Æ)	Landbrugsstyrelsen (13.05.2024)	Opfordring til, at der tages stilling til, hvad arealerne skal anvendes til efter anvendelsen til VE-anlæg ophører. Hvis arealerne efter endt anvendelse til VE-anlæg igen skal være landbrugsarealer og anvendes til landbrug, er det vigtigt, at det står i lokalplanen, at arealerne skal reetableres som landbrugsjord efter endt anvendelse, og at arealerne igen skal noteres som landbrugsejendom med landbrugspligt.	Emnet vil blive beskrevet i miljøvurderingens projektbeskrivelse samt i lokalplanen. Emnerne er konkret kommenteret i FJORDLANDS hvidbog som høringsvar Æ, side 5.	Styrelsen henviser til Svendborg Kommune, der er planmyndighed for planer og programmer og miljøvurdering af disse, hvorunder emnet henhører. Emnet vil derfor ikke indgå i miljøkonsekventrapporten.
4	(D1) (D2)	Energinet (25.04.2023) (13.05.2024)	Højspændingstracé og elanlæg i området skal respekteres, idet regelsæt og tinglyste servitutter administreres restriktivt. Der henvises til praksis og plangrundlag herom. Bl.a. høje objekter som vindmøller bør som min. placeres i en afstand på vindmøllens totalhøjde fra respektafstanden til Eltransmissions luftledningsanlæg dvs. ”vælteafstand”. Supplerende oplyses det, at der inden for de næste 2 år ikke er planer om at ændre ved 150 kV luftledningsforbindelsen Fraugde-Svendborg, som tilhører Eltransmission og hvis elanlæg er sikret af uopsigelige tinglyste rådighedsservitutter. Der kan ikke etableres anlæg af nogen art, indenfor servitutarealet uden godkendt dispensation fra Eltransmission. På forhånd oplyses, at der ikke kan dispenseres til etablering af solcelleanlæg med tilhørende udstyr i servitutarealet eller beplantning på tværs af servitutarealet under luftledningerne, da der til enhver tid skal være uhindret adgang til højspændingsanlægget i både akut og planlagt drifts- og vedligeholdelsesopgaver. Der henvises til flere kilder herunder kortbilag til høringsvar.	Elledninger i området respekteres og der holdes god afstand med både solceller og beplantning. Det vil fremgå af miljøvurdering og lokalplan. Emnerne er konkret kommenteret i FJORDLANDS hvidbog som høringsvar D2, side 5-8.	I miljøvurderingsrapporten belyses anlægs- og driftsfasen for VE-anlæggets indpasning ift. eksisterende tekniske anlæg med henvisning til afgrænsningsudtalelsens (Tabel 2) kumulation.

Svar Nr.	Akt-id	Afsender/Navn	Resume af høringssvar	Bemærkninger fra bygherre	Bemærkninger fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
5	(F1) (F2) (F3)	Trafikstyrelsen (03.05.2023) (04.08.2023) (15.05.2024)	Trafikstyrelsen Luftfart har ingen kommentarer, forslag eller bemærkninger til høringen ud over oplysningen om, at hindringer 100 m over terræn skal anmeldes til Trafikstyrelsen jf. §67 a i Lov om Luftfart.	Emnerne er konkret kommenteret i FJORDLANDS hvidbog som høringssvar F2 og F3, side 10.	Styrelsen kan konstatere, at bemærkningen er taget til efterretning af bygherre ift. valget af projektets vindmøller af totalhøjden 150 m. Emnet er således ikke relevant og medtages derfor ikke i miljøkonsekvensrapporten.
6	(E1) (E2)	Vejdirektoratet (02.05.2023) (16.05.2024)	Nuværende vejanlæg og reservationer omkring dette skal respekteres. Det gælder både det konkrete anlæg og påkrævet beplantning samt at anlægget ikke må kunne genere trafikanter på motorvejen ved refleksion mv. Der er ønske om særlig redegørelse bl.a. i forhold til visualiseringer og skyggekast.	Afsender har indsendt andet høringssvar 2023. Emnerne er konkret kommenteret i FJORDLANDS hvidbog som høringssvar E1, side 8-9. Der har i 2024 været en dialog med Vejdirektoratet om de anførte problemstillinger. Emnerne er konkret kommenteret i FJORDLANDS hvidbog som høringssvar E2, side 10.	Det kan konstateres, at bygherre har valgt at reducere projektets solcelleareal i den nordlige del af projektet ved at udtage et mindre solcelleareal på ca. 2686 m ² benævnt "gårdanlæg" nord for landbrugets driftsbygning. Ift. vejbyggelinjen inkl. højde og passagetillæg er der krav om tilladelse efter vejloven. I miljøvurdering af projektet er der behov for at få flere emner nærmere belyst/visualiseret; De grønne kiler langs Svendborg-motorvej og transformeren langs med vejbyggelinjen ift. trafikanters påvirkning af lysrefleksioner fra solceller og teknisk anlæg samt lysrefleksion og skyggekast fra vindmøller. VE-projektets påvirkning ved brug af hegn bl.a. ift. vildbestandens territorier og frie bevægelse i området, herunder vurdering af trafikikkerhed ift. den positive og negative effekt ved brug af hegn ifm projektet med henvisning til afgrænsningsudtalelsens (Tabel 2) kumulation og (Tabel 3) befolkningens og menneskers sundhed.
7	(H1) (H2)	Danmarks Naturfredningsforening (03.05.2023) (17.05.2024)	Fokus på vindforhold vurderer ikke tilstrækkelig effekt for drift af vindmøller ved Høje Dong. Fokus på nærhed til skov (150-200 m) med gl. ege og bøge, potentielle levesteder for bilag IV-arter, fremhæver forekomst af flagermus, rød glente, musvåge og havørn. DN anbefaler seriøse undersøgelser af flagermus og rovfugle i nærområdet, herunder deres potentielle raste- og levesteder. Fokus på særlige krav til afværgeforanstaltninger vindmøller.	Emnerne indgår i miljøvurderingen og beskrives grundigt for netop at oplyse og indgå i samlede vurderinger. Afsender har indsendt andet høringssvar. Emnerne er konkret kommenteret i FJORDLANDS hvidbog som høringssvar H1, side 23, 31, 36 og 37. De foreslåede muligheder er undersøgt fra bygherres siden. Emnerne er konkret kommenteret i FJORDLANDS hvidbog, høringssvar H2, side 42.	Det kan konstateres, at bygherre har undersøgt forslaget om at udvide projektets andel af solceller i landskabet mod syd. Der er umiddelbart ikke tilslutning til idéen fra anden ejer, hvorfor bygherre ikke går videre med forslaget om en udvidelse af solcellearealet. Desuden fastholder bygherre, det ansøgte VE-projekt med vindmøller og solceller ift. vurderingen af den potentielt opnåelige energieffekt på lokaliteten. Forslag vedrørende andre projekter i

Svar Nr.	Akt-id	Afsender/Navn	Resume af høringsvar	Bemærkninger fra bygherre	Bemærkninger fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
		(fortsat) Danmarks Naturfrednings- forening	DN anbefaler ingen hegn om solcelleanlæg af hensyn til vildtets frie bevægelighed, afgræsning med brug af flytbart fårehegn og får af passende lille race, forbud mod brug af pesticider og kun rent vand til afrensning af anlægget. Der henvises til forskellige kilder. DN foreslår at udbygge solcelleanlægget, så anlægget udnyttes mest muligt ved at rumme det dobbelte areal med solceller. Samtidig ønskes projektet ved Gudbjerg sat i bero.		Svendborg Kommune vil ikke indgå i miljøkonsekvensrapporten for det konkrete projekt. Styrelsen henviser til Svendborg Kommune som ansvarlig myndighed for planlægningen i kommunen. I miljøkonsekvensrapporten er der behov for at få en nærmere belysning og vurdering specifikt af bilag IV- arter, med fokus på deres potentielle yngle- og rasteplasser i og omkring projektet med vindmøller og nærhed til skov og kendskabet til, at der ud over flagermus forekommer rovfugle af rød glente, musvåge og havørn lokalt. Der er tillige behov for en undersøgelse og vurdering af om brug af hegn kan udelades ved solcelleanlægget på baggrund af erfaring/viden fra lignende projekter af hensyn til vildtbestandens frie bevægelser i området. Ydermere er der behov for at få belyst, hvordan VE-projektet både under anlæg og drift kan tilgodese flora og fauna ift. udeladelse af brugen af miljøfarlige stoffer herunder pesticider og fokus på afværgeforanstaltninger herunder vindmølle-stop med henvisning til afgrænsnings-udtalelsens (Tabel 4) biodiversitet og (Tabel 5) jord, vand, luft og klima.
8	(P1) (P2)	Borger Bøllemosen 10 og Bøllemosen 12A (02.05.2023) (17.05.2024)	Ønske om at fremme vådområdeprojekt i Bøllemosen samt forhold om biodiversitet mv. Bekymringer om anlægget i forhold til, hvor mange anlæg området kan bære, samt om herlighedsværdi af ejendomme. Alternative forslag til at sætte Bøllemose vådområdet i gang, der sammen med projektet kan mindske CO2 udslip.	Emnerne forventes belyst i forskellige afsnit om naturforhold i miljørapporten. Afsender har indsendt andet høringsvar. Emnet er konkret kommentere i FJORDLANDS hvidbog som høringsvar P1, side 22, 40, 42 og 43. Der redegøres for de anførte påvirkninger for naboer, og emnet om igangsætning af vådområdeprojekt er en kommunal prioritering. Emnerne er konkret kommenteret i FJORDLANDS hvidbog som høringsvar P2, side 43.	Styrelsen henviser de indkomne bemærkninger til alternative forslag til Svendborg Kommune som planmyndighed, hvorfor de alternative emner ikke vil indgå i miljøkonsekvensrapporten. o-alternativet hvor VE-anlægget ikke etableres vil betyde, at der ikke sker påvirkning af området ved Høje Dong og er grundlaget, hvorpå væsentligheden af projektets indvirkninger på miljøet vurderes. I miljøkonsekvensrapporten vil de lokale herlighedsværdier blive belyst ud fra den lokale placering af VE-anlægget og vurderet

Svar Nr.	Akt-id	Afsender/Navn	Resume af høringssvar	Bemærkninger fra bygherre	Bemærkninger fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
		(fortsat) Borger Bøllemosen 10 og Bøllemosen 12A			ud fra den kumulative påvirkning (Tabel 2), befolkningens og menneskers sundhed (Tabel 3), biodiversitet (Tabel 4), jord, vand, luft og klima (Tabel 5), samt materielle goder, kulturarv og landskab (Tabel 6).
9	(N1) (N2)	Borger Nørregårdsvej 17 (03.05.2023) (17.05.2024)	I den kommunal planlægning, efterlyses forundersøgelse af egnede placering af vedvarende energianlæg, herunder fokus på vindkort og ejendomsværdi. Forklaringen på omfanget af projektets negative konsekvenser skal findes i projektets uheldige placering i et sydfynsk mosaiklandskab og VE-anlægget er tæt placeret på skov, fugle og flagermus. Projektets negative bidrag til biodiversitetskrisen begrundes i at projektet i driftsfasen må forventes at medføre et stort antal drab på flagermus, selv hvis der indføres driftsstop på de tre planlagte møllerne. Der henvises til flere kilder ift. bekymringer for bilag IV- arter, flagermus, biodiversitet mv.	De forskellige bemærkninger er kommenteret med afsæt i konkrete vurderinger på nuværende tidspunkt fra bygherres rådgivere, herunder to forskellige flagermuseksperter. Der er igangsat yderligere undersøgelser for netop at kunne afdække påvirkning af bilag IV- arter. Emnerne er konkret kommenteret i FJORDLANDS hvidbog som høringssvar N1, side 14, 31, 32, 36 og 45.N2, side 32-35 og 44-45.	Styrelsen henviser indkomne bemærkninger til Svendborg Kommune som planmyndighed. I miljøkonsekvensrapporten er der behov for at flagermusundersøgelser bliver nærmere belyst i vurderingen af dels forekomst og dels sårbarhed af de forskellige flagermusarter, herunder arternes flyvemønstre og risici sammenholdt med bygherres valg af vindmølletype og placering i forhold til vurderingen af mulige afhjælpende sikkerhedsforanstaltninger for flagermus nær vindmøller i drift med henvisning til (Tabel 4) biodiversitet.
10	(B1) (B2)	Fyns Stift (29.03.2023) (21.05.2024)	Området er karakteriseret af en række lokaliteter fra oldtiden med henvisning til kortbilag til høringssvar. Det anbefales at gennemføre forundersøgelser jf. Museumslovens § 25-27.Fastholder tidligere indsendt høringssvar.	Der redegøres under landskabsafsnit for påvirkning af kirker. Emnerne er konkret kommenteret i FJORDLANDS hvidbog som høringssvar B2, side 4.	I miljøkonsekvensrapporten ønskes belyst om Lunde Kirke visuelt vil blive berørt af vindmøller af højden 150 m over en ca. 2 km distance både ift. indsyn til og udsyn fra kirken med henvisning til (Tabel 6) materielle goder, kulturarv og landskab.
11	(O1) (O2)	Borger Bøllemosen 8 (02.05.2023) (17.05.2024)	Efterlyser visualiseringer Ø-NØ for vindmøllernes placering.Forslag til visualiseringspunkt på Høje Dong, hvor vejen Bøllemose udmunder Ø-NØ for vindmøllernes placering. VE-projektet anses for stort og konsekvenserne for indgribende. Kritisk infrastruktur skal ikke forestås af private virksomheder. Fokus på områdets kendetegn og sårbarhed bl.a. grænser området op til fredskov og udpeget bevaringsværdigt landskab. Fokus på gyllebelastning af Bøllemosen, solceller, vindmøller og alternative forslag. Kvælstofudledning tæt ved vådområde nævnes. Processen kommenteres også.	Der fremføres mange bekymringer som vil blive beskrevet og vurderet i forbindelse med miljøvurderingen. Spørgsmål om anvendelse af ny teknologi og alternativer for solceller på tage og vindmøller til havs har bygherre ikke indflydelse på. Emnerne er konkret kommenteret i FJORDLANDS hvidbog som høringssvar O2, side 47-50. Emnerne forventes belyst i afsnit om landskab og der er optaget visualisering fra ønsket punkt. Afsender har indsendt andet høringssvar. Emnet er konkret kommenteret i FJORDLANDS hvidbog som høringssvar O1, side 40.	Forslag om alternativ løsning ved brug af solceller ligger uden for vurderingen af det konkrete VE-projekt tillige med andre projekter og aktiviteter som bygherre i øvrigt måtte være involveret i. Styrelsen henviser til planmyndigheden Svendborg Kommune ift. rammerne for arealdisponeringen i kommuneplanen og tilladelser til kvælstofudledning og fokus på sikring af vådområder. Disse emner vil derfor ikke indgå i miljøkonsekvensrapporten. Projektet ligger uden for udpegningerne af større sammenhængende landskaber og bevaringsværdige landskaber mod øst/sydøst

Svar Nr.	Akt-id	Afsender/Navn	Resume af høringssvar	Bemærkninger fra bygherre	Bemærkninger fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
		(fortsat) Borger Bøllemosen 8			<p>og fredskovene mod nord, øst og syd. VE-anlægget ligger inden for rammerne af de kommunalt udpegede særlig værdifuldt landbrugsområde, særlige drikkevandsinteresser (OSD) og skovbyggelinjen ift. de omkringliggende fredskove.</p> <p>I miljøkonsekvensrapporten vil projektets påvirkning på andre areal typer og –interesser blive belyst med henvisning til (Tabel 2) kumulation som også omfatter visualiseringer af VE-anlægget, vindmøllernes placering i landskabet samt miljømæssige vurdering ift. befolkningens og menneskers sundhed (Tabel 3).</p>
12	(U)	Borger Høje Dong (04.05.2023)	Landbrugsjord bør ikke anvendes til solceller. Elsker naturen solceller er ikke kønne ej heller store vindmøller. Solceller skal tænkes ind i byggeri.	Emnerne beskrives i miljøvurderingen under emner som klima samt påvirkning af naboer. Nogle af problemstillingerne håndteres politisk på et højere niveau end dette projekt alene. Emnerne er konkret kommenteret i FJORDLANDS hvidbog som høringssvar (U) side 46.	<p>Styrelsen henviser forslag om solceller generelt på bygninger og ind tænkt i alt nyt byggeri til Svendborg Kommune som planmyndighed, hvorfor emnet ikke vil indgå i miljøkonsekvensrapporten.</p> <p>o-alternativet hvor VE-anlægget ikke etableres vil betyde, at der ikke sker påvirkning af området ved Høje Dong og er grundlaget, hvorpå væsentligheden af projektets indvirkninger på miljøet vurderes.</p> <p>I miljøkonsekvensrapporten vil projektets kumulative påvirkning blive vurderet med henvisning til (Tabel 2) kumulation og (Tabel 3) menneskers og befolkningens sundhed herunder støj, stroboskopvirkning, skygge og lyspåvirkning både i anlægs- og driftsfasen.</p>
13	(X)	Miljøstyrelsen, Arter og Naturbeskyttelse (15.08.2023)	Tracéet for nettilslutning beskrives og vurderes som led i projektet. Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder vurderes på, hvorvidt det kan afvises, at projektet kan skade de relevante Natura 2000-områders integritet. Mobile arter og afhængighed af yngle- og rasteområder uden for Natura 2000- områder. Behov for væsentlighedsvurdering. Vurdering af vandplanernes målsætninger,	Emnet er med i miljøvurderingen og de anførte metoder og overvejelser indgår i det videre arbejde. Emnerne er konkret kommenteret i FJORDLANDS hvidbog som høringssvar X, side 26 -30.	I miljøkonsekvensrapporten vurderes på om det samlede projektet kan medføre påvirkning af Natura 2000-områdernes udpegningsgrundlag både i anlægs- og driftsfasen på baggrund af en væsentlighedsvurdering med henvisning til (Tabel 4) biodiversitet, der belyser de potentielle mobile arter, der kan forekomme i projektet. Foruden en belysning af de bilag

Svar Nr.	Akt-id	Afsender/Navn	Resume af høringsvar	Bemærkninger fra bygherre	Bemærkninger fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
		(fortsat) Miljøstyrelsen, Arter og Naturbeskyttelse	tilstand og indsatser og risiko for påvirkning af udpegningsgrundlag via blow-out fra underboring ved krydsning af vandløb. Større undersøgelsesområde for padde end selve projektet ift. de relevante paddearters vandringsafstand. Tilstrækkelige afværgeforanstaltninger ift. gravearbejder. Feltundersøgelser for flagermusegnede træer og afdækning af forventede forekomster af flagermus, der skal bidrage til at vurdere, om der skal fastsættes driftstop på vindmøller ved lave vindhastigheder i perioden 15. juli til 15. oktober.		IV-arter, der ved feltundersøgelser er observeret i og umiddelbart i tilknytning til projektet, herunder bl.a. vanderruter/-afstande for paddearter, afdækning af typen af flagermusarter, flagermusegnede træer, anbefalinger om møllestop ift. vindhastighed og temperaturforhold. Afværgeforanstaltninger herunder vurdering af møllestop vurderes ud fra en samlet vurdering af den artsrigdom og aktivitet af flagermus og rovfugle, der er i området, sammenholdt med arternes flyvemønstre, ledelinjer og vejrforhold. Det samme gælder længden af møllestoppet. Det fremgår af projektet, at både tracéet for gas og el krydser beskyttede vandløb. Der er behov for en beskrivelse af anlægsaktiviteterne og de forbundne risici, potentielle påvirkninger og mulige afværgeforanstaltninger med henvisning til (Tabel 4) biodiversitet.
14	(Y)	Miljøstyrelsen, Hav og vandmiljø (11.07.2023)	Redegørelse for overensstemmelse med vandplanlægningen skal fremgå af miljørapporten for planer og programmer og for det konkrete projekt skal der redegøres for mulige direkte og indirekte påvirkninger af målsatte vandforekomster og om det kan medføre påvirkninger af de fastlagte miljømål.	Emnet beskrives i miljøvurderingen. Emnerne er konkret kommenteret i FJORDLANDS hvidbog som høringsvar Y, side 24-25.	I miljøkonsekvensrapporten indgår en vurdering af om projektet direkte eller indirekte påvirker målsatte vandforekomster. Elkablet krydser det beskyttede vandløb Hørup Å som har hovedopland til Det Sydfynske Øhav. Hele projektet er omfattet af dyb grundvandsforekomst DK115_dkmf_1339_kalk. Desuden er dele af VE-anlægget, gas og el tracéerne omfattet af terrænnær grundvandsforekomst. Der henvises til afgrænsningsudtalelsens (Tabel 5) jord, vand, luft og klima.
15	(Z)	Miljøstyrelsen, Erhverv (01.08.2023)	Emner som støj fra anlægsarbejde, støjkonsekvensområde og vibrationer.	Emnet beskrives i miljøvurderingen. Emnerne er konkret kommenteret i vedlagt hvidbog som høringsvar Z, side 21.	Miljøstyrelsen har ikke vejledende grænseværdier fra støj fra bygge- og anlægsarbejder, men det er normal praksis med grænseværdier for boliger på 70 dB for dagperioden på hverdage (07-18) og 40 dB for øvrige tidsrum. Som udgangspunkt bør støjkonsekvensområdet ikke afgrænses ved en afstandsgrænse, som foreslået af bygherre på 1 km, men i stedet ud fra støjbelastning med

Svar Nr.	Akt-id	Afsender/Navn	Resume af høringsvar	Bemærkninger fra bygherre	Bemærkninger fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
		(fortsat) Miljøstyrelsen, Erhverv			iso kurver for støjgrænserne jf. Vindmøllevejledningen om beregning af den samlede støj fra vindmøller. Det er uklart, hvad der menes med støjfrekvenser, emnet støj fra vindmøller skal nærmere belyses i miljøkonsekvensrapporten med henvisning til (Tabel 3) befolkningens og menneskers sundhed.
16	(A)	Svendborg Museum (27.03.2023)	Der er mulighed for at finde fortidsminder ved jordarbejde. Museet ønskes kontakten i god tid før anlægsarbejde indledes.	Bemærkningerne indgår i beskrivelsen af anlægsarbejde. Emnerne er konkret kommenteret i FJORDLANDS hvidbog som høringsvar A, side 4.	Svendborg Museum skal indgå i planlægningsarbejdet og kontaktes i god tid af bygherre, som udleverer kort over de berørte arealer til museet, der vil komme med en udtalelse jf. § 25. En evt. større forundersøgelse vil ske på bygherres regning jf. § 26. med henvisning til (Tabel 6) materielle goder, kulturarv og landskab.
17	(C)	Forsvarets Ejendomsstyrelse (03.04.2023)	Ejendomsstyrelsen har ingen bemærkninger til idéoplægget, idet placeringen ikke ligger i umiddelbar nærhed til militære anlæg. Det forudsættes dog, at vindmøllerne forsynes med luftfartsafmærkning iht. gældende regler.	Emnet om luftfartsafmærkninger indgår i miljøvurderingens afsnit om lys mv. Emnerne er konkret kommenteret i FJORDLANDS hvidbog som høringsvar C, side 8.	Det kan konstateres, at bygherre har været i dialog om luftafmærkning af vindmøller og at dette sikkerhedshensyn efterleves af bygherre i projektets planlægning og rejsning af vindmøller. Emnet er således ikke relevant og medtages derfor ikke i miljøkonsekventrapporten.
18	(I)	Svendborg Kommune, Natur og Miljø (23.03.2023)	Oplysning om, at der er udlagt et regnvandsbassin mellem motorvejen og driftsbygningerne på Pavegyden 1A og B, som der skal være mulighed for at udvide efter behov for Kokkenborg. Fokus på at placeringen af projektets solcelleanlæg ikke forhindrer udvidelsesmuligheden af hensyn til at sinke udløb af tagvand til åbent vandløb. Regnvandsbassin ved driftsbygninger, bevare mulighed for udvidelse. 	Emnet er konkret kommenteret i FJORDLANDS hvidbog som høringsvar I, side 12.	Det kan konstateres, at bygherre har valgt at reducere projektets solcelleareal i den nordlige del af projektet ved at udtage et mindre solcelleareal på ca. 2686 m ² benævnt "gårdanlæg" nord for landbrugets driftsbygning. På matrikel 1e Kokkenborg, Lunde kommer VE-projektet ikke nær driftsbygninger ved Pavegyden 1a og ikke hindrer ejendommens brug og mulighed for udvidelse på sigt af dette for at sinke udløb af tagvand til åbent vandløb/grøft. Planmyndigheden Svendborg Kommune udarbejder lokalplanen for området og fastlægger dermed rammerne for VE-anlægget. Emnet er således ikke relevant og medtages derfor ikke i miljøkonsekventrapporten.

Svar Nr.	Akt-id	Afsender/Navn	Resume af høringssvar	Bemærkninger fra bygherre	Bemærkninger fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
19	(J)	Borger på Rårudvej (28.04.2023)	Trafik på Rårudvej, ønsker ikke ekstra trafik fra VE-anlæg, blind vej med uvedkommende trafik og parkering langs vej og tilhørende svineri af naturen	Der etableres ikke vejadgang fra Rårudvej. Emnet er konkret kommentere i FJORDLANDS hvidbog som høringssvar J, side 11	Det kan konstateres, at Rårudvej ligger syd for projektet og ikke bliver berørt af trafik ifm projektets anlægs- og driftsfase. De gener der beskrives af borgere på vejen i dag med utilsigtet kørsel og svineri på vejen og de indkomne forslag til regulering af trafik, skiltning m.m. på Rårudvej hører under Svendborg Kommune, hvorfor emnet ikke vil indgå i miljøkonsekventrapporten.
20	(K)	Borger Rårudvej 6 (28.04.2023) (03.05.2023)	I dag er beboere på Rårudvej 3-9 generet af megen trafik på Rårudvej, som er en blind og smal vej og anmoder om skiltning ift. fartbegrænsning og forebyggelse af ulovlig parkering samt miljøsvineri på stedet. Information om en halv snes dyreveksler som krydser vejen fra skoven på begge sider. Fokus på udfordringer ved vindmøller ift. flagermus, fugle og mennesker og mulige afværgeforanstaltninger, gener af lavfrekvensstøj og ejendomsværditab, solcelleparker og landvindmøller er ikke den bedste løsning for klima og biodiversitet, forslag om havvindmøller og tagmonteret solceller.	Emnerne forventes belyst i forskellige afsnit i miljørapporten. Emnet er konkret kommentere i FJORDLANDS hvidbog som høringssvar K, side 12-20.	Forslag om placering af vindmøller på havet er ikke et relevant alternativ, da havmøller hører under statslig planlægning. o-alternativet hvor VE-anlægget ikke etableres vil betyde, at der ikke sker påvirkning af området ved Høje Dong og er grundlaget, hvorpå væsentligheden af projektets indvirkninger på miljøet vurderes. Styrelsen henviser de indkomne bemærkninger omkring gener og uhensigtsmæssig trafik, der forekommer på Rårudvej og forslag om solceller på byggeri til planmyndigheden Svendborg Kommune, hvorfor disse ikke indgå i miljøkonsekvensrapporten. I miljøkonsekvensrapporten behandles støj og lysgener fra VE-anlægget med henvisning til (Tabel 3) befolkningens og menneskers sundhed. Belysningen af vindmøllers påvirkninger på bilag IV-arter vurderes med henvisning til (Tabel 4) biodiversitet.
21	(L)	Borger Nørregårdsvej 5 (02.05.2023)	Bemærkning om, at et skønt område ødelægges af vindmøller og solcelleanlæg. Fokus på fremtidige gener ift. egen udsigt mod Høje Dong og gener af det røde lys på vindmøller om aften/natten (Ejendom ca. 2 km vest for projektets vindmøllermøller)	Emnerne forventes belyst i forskellige afsnit i miljørapporten. Emnet er konkret kommentere i FJORDLANDS hvidbog som høringssvar L, side 21	I miljøkonsekvensrapporten belyses vindmøllernes påvirkning af landskabet og påvirkningen af omgivelserne ift. skygge og lyspåvirkning fra vindmøller herunder kravet om lysafmærkning af vindmøller med henvisning til (Tabel 2) kumulation og (Tabel 3) befolkningens og menneskers sundhed.

Svar Nr.	Akt-id	Afsender/Navn	Resume af høringsvar	Bemærkninger fra bygherre	Bemærkninger fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
22	(M)	Borger Nørregårdsvej 8 (30.04.2023)	Landskabspåvirkning, visualiseringspunkt, skovbyggelinje, biodiversitet mv.	Emnerne forventes belyst i forskellige afsnit i miljørapporten og der er særligt på baggrund af høringsvar igangsat yderligere naturundersøgelser i 2024. Emnet er konkret kommentere i FJORDLANDS hvidbog som høringsvar M, side 37-41 og 48.	I miljøkonsekvensrapporten belyses vindmøllernes påvirkning af landskabet inkl. en visualisering af vindmøller ift. de eksisterende omgivelser samt støj, skygge og lyspåvirkning fra vindmøller med henvisning til (Tabel 2) kumulation og (Tabel 3) befolkningens og menneskers sundhed. Der redegøres for fravalg af placering uden for skovbyggelinjer samt for VE-anlæggets påvirkning i relation til indvirkning på skovbyggelinjer (visuel påvirkning af skov og skovbryn mv.) med henvisning til (Tabel 4) biodiversiteten. Desuden belyses, hvordan projektet kan medvirke til fremme af naturtilstand/biodiversitet i lokalområdet, herunder hvordan den videre sameksistens mellem tekniske anlæg og beskyttet natur sikres via projektets udformning af ny beplantning/de grønne kiler.
23	(Q)	Borger Højbjergvej 9 (02.05.2023)	Bekymring ift. støj fra vindmøller, skyggekast, lysafmærkning og den visuelle påvirkning af landskabet, værditab og forringelse af dyrelivet bl.a. rådyr, dådyr, rød glente, ugler, tårnfalk, musvåger, gæs, ænder og svaner der trækker forbi. Det optimale må være vindmøller ved kyst/hav. (Ejendom ca. 648-788 m)øst for projektets vindmøllermøller)	Emnerne forventes belyst i forskellige afsnit i miljørapporten. Emnet er konkret kommentere i FJORDLANDS hvidbog som høringsvar Q, side 12, 21, 22, 40 og 46.	Styrelsen henviser til at vurderinger ift. grøn pulje henhører dels under Svendborg Kommune og dels under bygherre og værditabsordningen henhører under Energi-styrelsen og vil derfor ikke indgå i miljøkonsekvensrapporten. Forslag om placering af vindmøller på havet er ikke et relevant alternativ, da havmøller hører under statslig planlægning. o-alternativet hvor VE-anlægget ikke etableres vil betyde, at der ikke sker påvirkning af området ved Høje Dong og er grundlaget, hvorpå væsentligheden af projektets indvirkninger på miljøet vurderes. I miljøkonsekvensrapporten belyses VE-anlæggets påvirkning af landskabet inkl. visualiseringer ift. beboelse, der vurderes på støj, skygge og lyspåvirkning fra vindmøller og afskærmning af VE-anlægget med henvisning til (tabel2) kumulation, (Tabel 3)

Svar Nr.	Akt-id	Afsender/Navn	Resume af høringsvar	Bemærkninger fra bygherre	Bemærkninger fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
		(fortsat) Borger Højbjergvej 9			befolkningens og mennesker sundhed og (Tabel 6) materielle goder, kulturarv og landskab. Desuden vurderes VE-anlægges påvirkning på vildtets frie bevægelse ift. projektet. Foruden en belysning af bilag IV-arter, der ved feltundersøgelser er observeret i og umiddelbart i tilknytning til projektet og , herunder vurdering af om der er trækruter i og omkring projekt Høje Dong med henvisning til (tabel4) biodiversitet.
24	(R)	Borger Hovedvejen 29 (02.05.2023)	Anmodning om at få en visualisering fra Hovedvejen 29. Spørgsmål om det vil være muligt at søge ”grøn pulje” til energioptimering af ejendommen og om der kan oprettes gang- og ridestier ifm. VE-anlægget	Emnerne forventes belyst i forskellige afsnit i miljørapporten. Emnet er konkret kommentere i FJORDLANDS hvidbog som høringsvar R, side 40.	Styrelsen henviser til Svendborg Kommune som ansvarlig myndighed for planlægningen i kommunen, hvorunder ”grøn pulje” henhører Desuden trådte en række nye VE-ordninger i kraft 1. juli 2024. Det kan konstateres, at bygherre er åben over for muligheden for etablering af stier/ridestier, hvis der måtte fremkomme et konkret forslag. Miljøstyrelsen henviser interesserede til at kontakte bygherre med et konkret forslag til stier for at der kan blive taget stilling til emnet i det konkrete projekt. I miljøkonsekvensrapporten vil visualiseringer indgå i vurderingen af VE-anlæggets påvirkning på omgivelserne, herunder Hovedvejen 29, Stenstrup der ligger vest for projektet i en afstand af ca. 845 -1008 km fra vindmøllerne.
25	(S)	Borger Pavegårdsvej 4 (03.05.2023)	Værditab, kompensation samt salg af hus mv.	Emnerne forventes belyst i forskellige afsnit i miljørapporten. Emnet er konkret kommentere i FJORDLANDS hvidbog som høringsvar S, side 22.	Styrelsen henviser til værditabsordningen under Energistyrelsen og emnet vil derfor ikke indgå i miljøkonsekvensrapporten. I miljøkonsekvensrapporten behandles VE-anlæggets påvirkning af landskabet inkl. visualiseringer ift. beboelse. Der vurderes ift. støj, skyggekast og lyspåvirkning fra vindmøller med henvisning til (Tabel 2) kumulation og (Tabel 3) befolkningens og menneskers sundhed.

Svar Nr.	Akt-id	Afsender/Navn	Resume af høringsvar	Bemærkninger fra bygherre	Bemærkninger fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
26	(T)	Borger Lundevej 22 (03.05.2023)	Ønske om lavere vindmøller, skygge, støj, fokus på vindmøllestop, flagermus, plantebælter mv.	Emnerne forventes belyst i forskellige afsnit i miljørapporten. Emnet er konkret kommentere i FJORDLANDS hvidbog som høringsvar T, side 36 og 40.	<p>Det kan konstateres, at bygherre har vurderet på forslag om valg af lavere vindmølle, men finder ikke et alternativ realistisk. Bygherre baserer projektet på valg af en nyere vindmølletype med totalhøjden 150 m, som er designet til at minimere gener for naboer i en tilsvarende grad som lavere ældre vindmøller, men som samtidigt kan sikre en større produktion.</p> <p>I miljøkonsekvensrapporten belyses nærmere, hvilken påvirkning vindmøllerne vil medføre. Det er muligt automatisk at påføre et vindmøllestop, der sikrer at en ejendom ikke udsættes for mere end 10 timers skyggevirkning som borger påpeger vigtigheden af at sikre. Desuden belyses nærmere karakteren af ny plantning ift. til afskærmnings effekt og samspil med omkringliggende beboelse og natur med henvisning til (Tabel 2) kumulation, (Tabel3) befolkningens og menneskers sundhed, (Tabel 4) og (Tabel 6) materielle goder, kulturarv og landskab.</p>